

JOURNALIST PUBLISHING

ABSDF

အိပ်မက်ခရီးရှည်
ရဲဘော်မြတ်

စာရေးသူ၏ အမှာ

တကယ်တော့ ဒီအမှတ်တရတွေကို ကျွန်တော်ပြန်ရေးကြည့်ချင်ခဲ့တာ ကြာပါပြီ။ တစ်ခါတလေ ကျွန်တော်ရေးလိုက်တာတွေဟာ အဖွဲ့အစည်းနဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကို သရော်သလိုလိုဖြစ်နေမလားလို့ စဉ်းစားမိပြီး မကြာခဏလိုလို ရေးချင်တဲ့လက်ကို ရပ်သိမ်းထားခဲ့ရတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ဖြစ်သန်းမှုတွေကို အခုလို အချိန်တွေကြာလာတော့ ပြန်တွေးကြည့်လိုက်တိုင်း တချို့အဖြစ်အပျက်တွေက ရယ်စရာလေးတွေလို ဖြစ်နေတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီအချိန်က ရယ်စရာဖြစ်တဲ့အခါဖြစ်သလို တစ်ခါတလေကျတော့လည်း ရယ်စရာမဟုတ်တော့ပြန်ဘဲ တကယ့်ကို အန္တရာယ်ကြီးတဲ့ အခြေအနေတွေပါ။ ကျွန်တော် ဆယ်တန်းနှစ်လောက်က ဖတ်ခဲ့တဲ့စာအုပ်တွေထဲမှာ အကြိုက်ဆုံးက ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေ။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ဖတ်ခဲ့ဖူးတဲ့ အပေါစားဝတ္ထုတွေလို လုံးချာပတ်လည်လိုက်နေတာမဟုတ်ဘဲ ကွဲထွက်လာတဲ့ ရေးဟန်တွေနဲ့ ဇာတ်လမ်းဆုံးရင် ဘာဖြစ်မလဲဆိုတာ မှန်းဆလို့မရတာကိုကြိုက်တာ။ နောက်ပြီး စဉ်းစားစရာဖြစ်ဖြစ်၊ ဗဟုသုတအနေနဲ့ ဖြစ်ဖြစ် တစ်ခုခုကျန်ခဲ့တယ်။ မြန်မာဝတ္ထုကောင်းတွေ ရှိတယ်ဆိုပေမယ့် ရှားတယ်။ စာအုပ်ကို စပြီးကိုင်ကတည်းက တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု ဘာဖြစ်မယ်ဆိုတာကို ကြိုသိနေတယ်ဆိုရင် အရသာမရှိသလို ခံစားရတယ်။ သဘာဝမကျ၊ ယုတ္တိမရှိတာတွေကိုလည်း သိပ်သဘောမကျတော့တာ ပါတာပေါ့။ စဉ်းစားတတ်လာပြီလေ။ နိုင်ငံရေးနဲ့ပတ်သက်လို့

လေ့လာစရာဝတ္ထုတွေတို့၊ တခြားစာအုပ်ကောင်းတွေကိုတော့
ဆိုရှယ်လစ်လို့ပြောတဲ့ခေတ်မှာ ပိတ်ဆို့ထားတဲ့ကြားက ကြိမ်နီပြီး
ရအောင်ရှာဖတ်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ကိုပြာလောင်ကာတွန်း
စာအုပ်တွေကြိုက်တယ်။ တင်အောင်နီရဲ့ ကာတွန်းပေါ့။ အဲဒါကျတော့
တစ်အိမ်လုံး ကျွန်တော့် အဖေအမေနဲ့ ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေအားလုံး
လိုလို ကြိုက်ကြတာတူတယ်။ ကျွန်တော်စာအုပ်ငှားလာပြီး လုပ်စရာ
တစ်ခုခုရှိလို့ တင်အောင်နီကာတွန်းကို စားပွဲပေါ်ခဏချထား၊ ပြန်
ရောက်တဲ့အခါ စာအုပ်မရှိတော့ဘူး။ လိုက်ရှာရတာလွယ်တယ်။ အိမ်မှာ
လိုက်ပြီးနားစွင့်ကြည့်လိုက်။ "ဟင်းဟင်းဟင်း ... အဟဲ... အဟားဟား
ဟား"ဆိုရင် အဲဒါ အဖိုးကြီးအသံလား၊ အမေလား၊ ညီ၊ ညီမတွေလားသိ
ပြီ။ ကျွန်တော်တို့ အမြဲလိုဖတ်ကြတဲ့ ကာတွန်းပါ။ အဲ... ကာတွန်းတင်
အောင်နီ ကျွန်တော်တို့မြို့မှာ လာနေစဉ်က သူ့အိမ်လေးက လမ်းမကြီး
ဘေးမှာပဲဆိုတော့ ကျွန်တော် တစ်ခါနှစ်ခါအပြင်ကသွားချောင်းကြည့်
ဖူးတယ်။ သူ့အကြမ်းဆွဲထားတဲ့ ကာတွန်းတွေကို အရောင်ခြယ်နေတဲ့
ပိန်ပိန်ပါးပါးအမျိုးသမီးငယ်တစ်ယောက်ကို အမြဲတမ်းတွေ့ရတယ်။ သူ့
တပည့်လို့ ပြောကြတယ်။ ပြာလောင်ဇာတ်ကောင်နဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်တူတဲ့
မျက်မှန်နဲ့ ဦးတင်အောင်နီကိုလည်း တစ်ခါတလေတွေ့ရတယ်။
နောက်ပိုင်း ကျွန်တော့်ကြားဖူးတဲ့ ကဗျာဆရာကြီး ဟင်္သာတမောင်နွယ်
ထွဋ်တို့၊ အစ်ကိုကြီးတွေလိုခင်ရတဲ့ ကိုမောင်မောင်ကြည်နဲ့ ကဗျာဆရာ
အိမ်ကြူးတို့၊ ရှစ်ဆယ့်ရှစ်အရေးတော်ပုံမှာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်လာ
ကြတဲ့ အမွှာညီအစ်ကိုတို့ သူ့ရဲ့ကာတွန်းတွေထဲမှာ ပါလာတာတွေတော့
ကျွန်တော်လည်းကာတွန်းထဲရောက်မှာကြောက်ပြီး သူရှိတဲ့နေရာသိပ်မ
သွားရဲတော့ဘူး။ ကာတွန်းတင်အောင်နီက ဘဝကို ဟာသအဖြစ် မြင်

ကြည့်တယ်။

စာအုပ်တစ်ခုထဲမှာ ကာတွန်းတင်အောင်နီရဲ့ဇာတ်ကောင်ဖြစ်တဲ့ ကို ပြာလောင်က ကောင်မလေးနဲ့အဆင်မပြေတော့ စိတ်ညစ်ပြီးဘာလုပ်ရမှန်းမသိတာနဲ့ စားသောက်ဆိုင်တစ်ခုထဲကိုဝင်ပြီး ဘေးကခပ်ယိုယိုလေးရပ်နေတဲ့ စားပွဲထိုးကို "ဒီနေ့တော့ အမူးကိုသောက်ပစ်မယ် ... တောက်" ဆို တောက်ခေါက်ပြီးမှာ ထည့်လိုက်တော့ "ဘီယာတစ်လုံး၊ ဆိုဒါနှစ်လုံး" တဲ့။ စားပွဲထိုးက သူ့ကို အထူးအဆန်းလို ပြန်ကြည့်နေတဲ့ ပုံနဲ့။

အဲ... နောက်ထပ်ကာတွန်းတစ်ခုမှာလည်း သူကရွာတစ်ရွာကို ကျောင်းပိတ်ရက်မှာ ကျောင်းဆရာအနေနဲ့ လုပ်အားပေးသွားတော့ သူတည်းတဲ့အိမ်ရှင်ရဲ့သမီးလေးကို ကြိတ်ပြီးသဘောကျနေတယ်။ ဒါပေမယ့် ကောင်မလေးက သူ့ကို ဆရာလိုတလေးတစား ဆက်ဆံနေပြီး သူကြိုက်နေတာကို မရိပ်မိဘူး။ သူကလည်း မချဉ်းကပ်ရဲဘူးပေါ့။ ဘာလိုလိုနဲ့ လုပ်အားပေးရက်ပြည့်သွားတော့ ပြန်ရမယ့်နေ့မှာ သူက သူ့ဟာသူ ကြိတ်ပြီးခံစားနေတဲ့အချိန် အိမ်ရှင်အဖိုးကြီးက သူ့ကိုမေးတယ် "ဘာလိုလိုနဲ့ ဆရာလေးလည်း မနက်ဖြန် ပြန်ရတော့မယ်နော်" တဲ့။ အဲဒါကို ငိုချင်ရက်လျှက်တို့ဖြစ်သွားတဲ့ ပြာလောင်က ရုပ်ရှင်မင်းသားကျော်ဟိန်း အိုက်တင်လေးနဲ့ "ကျွန်တော် ... လာတုန်းကလည်း တစ်ယောက်တည်း။ ပြန်တော့လည်းတစ်ယောက်တည်း ပြန်ရတော့မှာပါ ဦးရယ်" လို့ပြန်ပြောတယ်။ အဲဒါကို အဖိုးကြီးစဉ်းစားပြီး တစ်စုံတစ်ခုသဘောပေါက်သွားတဲ့ပုံနဲ့ ဒီအတွေးစာတမ်းလေးကို အဖိုးကြီးခေါင်းထဲကို ထည့်ပေးထားတယ်။ "ယပ်တောင်ထဲက စာသားတွေပါလားတဲ့"။ တွေးကြည့်လေ ရယ်ရလေပါ။ လူ့ဘဝထဲက ကိုယ့်ရိုးကားယားဖြစ်နေတဲ့ ရယ်စရာ၊ သရော်စရာဟာသလေးတွေကို

ကျွန်တော်တို့ ဘဝအမောပြေ ရယ်စရာမောစရာတွေအဖြစ် ဖန်တီးထားခဲ့တဲ့ ဦးတင်အောင်နီကို ကျေးဇူးတင်ရမှာပါ။ ကာတွန်းတင်အောင်နီရဲ့ကာတွန်းတွေအပြင် တခြားကာတွန်းလေးတွေကိုလည်း ကြိုက်တာတွေရှိပါတယ်။ ဇဝနဉာဏ်ရှိတဲ့သူတွေက ကျွန်တော်တို့ကို တစ်ခါတလေ မွန်းကျပ်မှုတွေထဲက ဆွဲခေါ်ထုတ်သွားကြလေ့ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း မွန်းကျပ်မှုတွေကိုမေ့၊ စိတ်ပြောင်းသွားပြီး ရယ်ကြမောကြရပါတယ်။ ရယ်သောသူ အသက်ရှည်၏တဲ့။

ကျွန်တော်အဖွဲ့အစည်းမှာ ရှိနေစဉ်ကတည်းက ကိုယ် တွေ့ခဲ့၊ ကြားခဲ့တာတွေကို အနီးကပ်ရဲဘော်တွေကို ပြန်ပြောပြလေ့ရှိတဲ့အခါ တချို့ရဲဘော်တွေက ကျွန်တော့်ရဲ့အတွေ့အကြုံတွေကို ခရီးသွားဆောင်းပါးလိုမျိုး ရေးပါလားလို့ အကြံပေးခဲ့ကြတာရှိတယ်။ ကျွန်တော်အဲဒီအချိန်က တာဝန်တွေအပါအဝင် အကြောင်းကြောင်းတွေကြောင့် စာရေးဖို့ အချိန်မရခဲ့ပါ။ အခုလည်း ကိုယ်မှတ်မိသလောက် ပြန်ပြောပြသလိုသာ ချရေးလိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ အခုအချိန်မှာ ၈၈၈၈ ဆိုတာ ဘာလဲ၊ ဘာကြောင့် မိသားစုဝင်တစ်ယောက် အိမ်ကထွက်သွား/ပျောက်သွားရတာလဲလို့ မေးကြတဲ့ လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေအများကြီးဖြစ်နေကြပြီး သူတို့ကိုလည်း သူတို့ မသိမမီလိုက်တဲ့ နောက်ခံသမိုင်းတချို့ကို အခုလိုပွင့်လင်းလာတဲ့ခေတ်မှာ အပြည့်အစုံမဟုတ်ရင်တောင် တစ်စုံတစ်ရာ အသိပေးချင်တယ်။ နောက်တစ်ခုက ဖြတ်သန်းမှုမှာ တကယ်ပါဝင်ခဲ့တဲ့ ရဲဘော်တွေအတွက်လည်း အမှတ်တရဖြစ်စေချင်လို့ ဒီစာအုပ်ကို စရေးဖြစ်ခဲ့တာပါ။

ကျွန်တော့်ရဲ့ အညတရတော်လှန်ရေးသမားဘဝ ကိုယ်တွေ့ ဖြတ်သန်းမှုတွေအပြင် ကြုံခဲ့၊ ကြားခဲ့တဲ့ ဘဝရသတွေ၊ ပေးဆပ်မှုတွေနဲ့ ဟာသလေးတွေကို အမှတ်တရ ဝေငှလိုတဲ့ဆန္ဒနဲ့ ကျွန်တော်ဖော်ပြနိုင်

စွမ်းရှိသလောက် ကြိုးစားမှုကို ဖတ်ရှုခံစားပေးကြတာကိုလည်း ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါတယ်။ ဓာတ်ပုံများကိုလည်း ကျွန်တော့်မှာ ရှိပြီး သားစုဆောင်းထားတဲ့ပုံတွေအပြင် တခြားရဲဘော်မိတ်ဆွေတွေရဲ့ ဓာတ်ပုံတွေကိုလည်း စာအုပ်အတွက် လိုအပ်ချက်အရ ယူသုံးထားတာရှိ တဲ့အတွက် နားလည်ခွင့်လွှတ်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အရေး အသား ချို့ယွင်းအားနည်းချက်ကြောင့် လိုအပ်ချက်များ၊ ထိခိုက်မှုများ တစ်စုံတစ်ရာခံစားမိပါက အနူးအညွတ် တောင်းပန်အပ်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကလေးကို အခန်းဆက်ဆောင်းပါးရှည်တစ်ခုအနေနဲ့ Facebook လူမှုကွန်ရက်မှာ "ကျောင်းသားသူပုန်တို့ရဲ့ ခရီးရှည် အမှတ်တရ" အမည်နဲ့ ၂၀၁၂ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းလောက်ကစပြီး အပိုင်း (၁)ကနေ အပိုင်း (၁၈) အထိ တောက်လျှောက်ဖော်ပြခဲ့ပြီး စာအုပ်အနေ နဲ့ထုတ်ဝေဖို့ စဉ်းစားတဲ့အခါ ပြန်လည်ပြင်ဆင်မွမ်းမံမှုတချို့ကို စာဖတ် သူတွေရဲ့လက်ထဲကို မရောက်ခင် စီစဉ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစာအုပ် က ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အချိန်ကာလအထိ မြန်မာနိုင်ငံကို တစ်ခေါက်မှပြန်မရောက်ခင် စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုအတိုင်း၊ မူရင်းအတိုင်း ထားခဲ့တာပါ။

ဒီစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အဖက်ဖက်က တိုက်တွန်းအားပေး ကူညီကြတဲ့ ရဲဘော်မိတ်ဆွေအားလုံးကို အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါ ကြောင်း။

ဝေဖန်အကြံပြုမှုအားလုံးကို ကြိုဆိုလျက်။

မေတ္တာဖြင့်

ရဲဘော်မြတ်

*

ကျောင်းသားတပ်ဦးလှုပ်ရှားမှုမှတ်တမ်းဓာတ်ပုံများ

သင်တန်းတစ်ခုတွင်စစ်ချီတေးသီဆိုနေကြသည့်ကျောင်းသားရဲဘော်များ

အဖွဲ့အစည်း၏ ငါးနှစ်မြောက်အခမ်းအနားတွင်တွေ့ရသည့် ဂုဏ်ပြုတပ်ဖွဲ့

အပြစ်ကင်းရိုးသားသည့် ကရင်တိုင်းရင်းသားမိသားစုတခု

ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့ ပြိုင်ပွဲဝင် ကျောင်းသားအားကစားအသင်း

ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့တက်ရောက်ခဲ့သည့် ကျောင်းသားစစ်ကြောင်းတစ်ခု

စစ်သင်တန်းတခု အမှတ်တရ

တောတွင်းရောက်စာရေးသူ ၁၉၉၀

တပ်မှူးသင်တန်းတစ်ခုအား စစ်ဆေးနေသည့် ဦးစီးချုပ်ရဲဘော်ထွန်းဦးနှင့်
ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ ရဲဘော်ကျော်ကျော်

စစ်သင်တန်းပျော် ကျောင်းသားရဲဘော်တဦး

၈၈၈၈ အရေးတော်ပုံဖြိုခွဲခံရအပြီး ဘုရားသုံးဆူဒေသရောက် ကျောင်းသားများ

ဂျာမန်သတင်းထောက်တဦးနှင့် အမေးအဖြေလုပ်နေသည့် ကျောင်းသားရဲဘော်များ

ALL BURMA STUDENT'S DEMOCRATIC FRONT

အဖွဲ့အစည်းမှထုတ်ဝေသည့် ပထမဆုံး ဂျီနီကဒ်

ရှေ့တန်းတနေရာရောက်စာရေးသူနှင့် ညီအစ်ကိုရဲဘော်များ(ပဲခူးတိုင်း၊ရွှေကျင်ဒေသ ၁၉၆၃)

ဌာနချုပ်ရောက် တပ်ရင်းအသီးသီးမှ ကျောင်းသားရဲဘော်များ

ဗဟိုဌာနချုပ်ရှိ အစည်းအဝေးတစ်ခု

ရှေ့တန်းထွက်မည့် စစ်ချီကျောင်းသားစစ်ကြောင်းတစ်ခု

တပ်ရင်းတစ်ခုမှ ရှေ့တန်းထွက်မည့် ရဲဘော်များ

အမှတ် ၂၀၉ တပ်ရင်းရဲဘော်များ

အမှတ် ၁၀၂ တပ်ရင်းရဲဘော်များ

ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့အခမ်းအနားတွင် မိန့်ခွန်းပြောနေသည့်
ကောအန်ယုဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးစောဗိုလ်မြ

ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့အခမ်းအနားတွင်တွေ့ရသည့် ကေအန်ယူဂုဏ်ပြုတပ်ဖွဲ့

ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့အခမ်းအနားတွင်တွေ့ရသည့် ဖျော်ဖြေရေး ဒုံးယိန်းအဖွဲ့များ

ရွာနချုပ်ရှိ အဖွဲ့အစည်း၏ ခြောက်နှစ်မြောက်အခန်းအနား

အဖွဲ့အစည်းမှ ဦးစီးပြုလုပ်သည့် ဘာသာရေးပွဲတခု

မ.က.ဒ.တ ဗဟိုဌာနချုပ်ရုံး (လောကွားလူ)

ပေါင်းစည်းရေးညီလာခံပုံရိပ်တစ်ခု

ကျောင်းသားတပ်များဖြန့်လည်ပေါင်းစည်းမှုကိုလာရောက်အားပေးသည့်
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးစောဗိုလ်မြ

ဗဟိုကော်မတီအစည်းအဝေးပုံရိပ်တစ်ခု

တပ်ရင်းတစ်ခုမှ ကျဆုံးသွားသည့် ရဲဘော်များအား အလေးပြုနေပုံ

နိုင်ငံတကာကျောင်းသားပွဲတော်၏ ငြိမ်းချမ်းရေးဆုရယူအပြီး
ဗကသ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ

ဖျားနာနေသည့် တောထွင်းရောက် ကျောင်းသားရဲဘော်များ

တပ်ရင်း ၁၀၂ မှ ရဲဘော်များ

သင်တန်းအမှတ်တရတစ်ခု

ကိုထွန်းဦး (စူးလူး) ကို နောက်ဆုံးအလေးပြုနေကြစဉ်

ရှေ့တန်းလက်နက်ကြီးတပ်ဖွဲ့တခု

၈၈၈၈ အရေးတော်ပုံ ဆယ်နှစ်မြောက်နှစ်ပါတ်လည်နေ့တွင်
ဘန်ကောက်သံရုံးရှေ့ရှိ ABSDF

ဗဟိုဌာနချုပ် (လောကွားလူစခန်း) အမှတ်တရပုံရိပ်တစ်ခု

ပဉ္စမအကြိမ်ညီလာခံတွင် တက်ရင်း(၃)ညီလာခံကိုယ်စားလှယ်များ အမှတ်တရ

ရွှေတန်းရောက် ရဲဘော်များ

ထိုင်း-မြန်မာနယ်ခြားဒေသ သံလွင်ကမ်းခြေရှုခင်းသဘာဝအလှ

ABSDF မြောက်ပိုင်းစစ်ဒေသရှိ ရဲမေများ

စာရေးသူ ၂၀၀၁ (ဗဟိုဌာနချုပ်)

မြန်မာတပ်မတော်ထိမ်းချုပ်ရာဒေသများအတွင်း စစ်ရေးထိုးဖောက်လွှတ်ရှားနေသည့်
ကျောင်းသားစစ်ကြောင်းတစ်ခု

တောင်ပိုင်းစစ်ဒေသတပ်ရင်း (၂၀၁)ရှိ စစ်စစ် နှစ်ပတ်လည် အခမ်းအနား ၁၉၈၉

ရွှေတန်းစခန်းတစ်ခုရောက် ဥက္ကဋ္ဌရဲဘော်မိုးသီးစွန်

ရဲဘော်ခင်ထွန်းကြည် (စစ်ထောက်ချုပ်-ကျဆုံး)

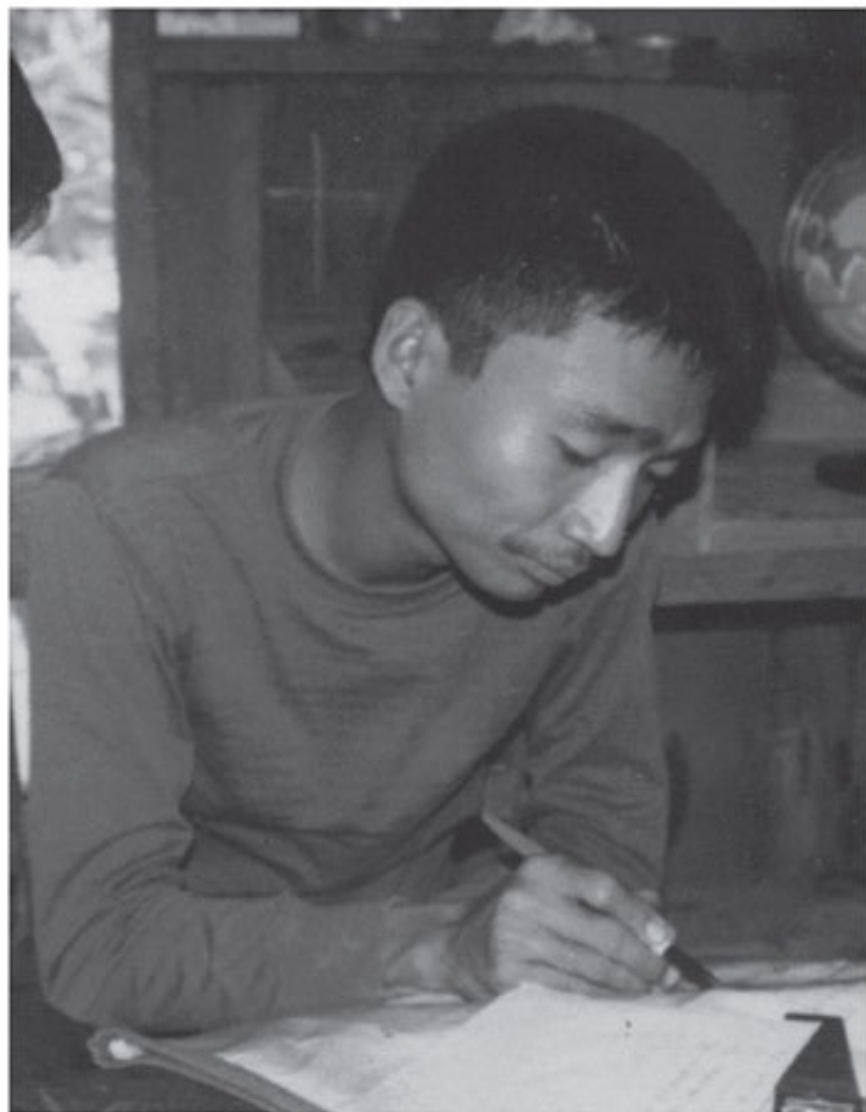
တင်ရင်း (၂၀၇) မှ ဆေးမှူးရဲမေတဦး

ဘဝတက္ကသိုလ်မှနေဝန်းရှိနီ ဗဟိုပြန်ကြားရေးဌာန၏
ပထမတော်လှန်တေးစုအသံသွင်းနေစဉ်

အခြေခံ နိုင်ငံရေး-စစ်ရေး သင်တန်းတခု၏ ဆရာများအစုအဖွဲ့ အမှတ်တရ

ရဲဘော်ထွန်းဦး (စစ်ဦးစီးချုပ်-ကွယ်လွန်)

* * *

(၁)
မိတ်ဆက်

ဘယ်သူကမှ အတင်းခေါ်တာလည်း မဟုတ်၊ ကိုယ့်အတွေးနဲ့ကိုယ် လာကြတဲ့ခရီး။ ဒီလမ်းခရီးရှည်ထဲမှာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ကြုံခဲ့ ဆုံခဲ့ကြတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အကာကွယ်ပေးကြတယ်။ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ဖေးမကူညီကြတယ်။ အပြုံးတွေနဲ့ကြုံကြုံခံ ပြီး ရင်ဆိုင်ကြတယ်။ နွေးထွေးလုံခြုံမှုတွေအပြည့်နဲ့ပေါ့။ အခုတော့ တချို့လည်းကျွန်တော်တို့ကို ခွဲထားရစ်ခဲ့ကြပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံထဲမှာ ကျန် ခဲ့ကြတဲ့ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းတွေတချို့တောင် အခု မရှိကြတော့ပြီပဲ လေ။ ဒီ ၂၅ နှစ်ကျော်ကာလထဲမှာ အဆိုးအကောင်း အပြောင်းအလဲတွေ အများကြီး။

အိုဒီစီးယက်ခရီးစဉ် Odysseus Journey ဆိုတဲ့ ဂရိပုံပြင်ထဲမှာ စစ်တိုက်သွားတဲ့ အိုဒီစီးယက်ဟာ ပိုစီဒန် ဆိုတဲ့ နတ်မင်းရဲ့ ကျိန်စာ ကြောင့် သူ့ရဲ့နိုင်ငံကိုပြန်မရောက်ဘဲ ပင်လယ်ခရီးမှာ အနှောင့်အယှက် မျိုးစုံနဲ့ ကြုံပြီး နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်လောက် တဝဲလည်လည်ဖြစ်ခဲ့ရတယ် တဲ့။ ဒီကျိန်စာတွေများ အဝေးရောက် ကျောင်းသားတွေဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးကို သင့်စေခဲ့တာလား။ အချိန်တွေကတော့ တရွေ့ ရွေ့ဆက်ပြီး ချီတက်နေဆဲပါပဲလေ။

- ငါတို့သည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအပေါ် သစ္စာရှိ

ပါမည်။

- ငါတို့သည် ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံးသွားသော သူရဲကောင်းများအပေါ် သစ္စာရှိပါမည်။

- ငါတို့သည် ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးတွင် အထက်မှပေးအပ်သော တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ပါမည်။

- ငါတို့သည်ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေး အောင်မြင်သည်အထိ အသက်စွန့်တိုက်ပွဲဝင်သွားရန် သစ္စာအဓိဌာန်ပြုပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ တောတွင်းရောက် လူငယ်ကျောင်းသားတွေရဲ့ဘဝက ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတယ်။ တကယ်တော့ တောဆိုတာ အပြင်ကလှမ်းကြည့်ရင်လှပသလောက် သဘောသဘာဝအရ ရိုင်းပါတယ်။ သို့သော်လည်း ရိုးစင်းတယ်။ ဒီရိုးစင်းတဲ့ဖြူစင်မှုလေးတွေကို ကျွန်တော်တို့ တန်ဖိုးထားတတ်သွားကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အိပ်မက်တွေအတိုင်း အားလုံး ကိုယ်စွမ်း၊ ဉာဏ်စွမ်း ရှိသလောက် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ကြတယ်။ ကောင်းအတူ၊ ဆိုးအတူ ဖြတ်သန်းကြတယ်။ လူငယ်ကျောင်းသားတွေက အမာခံအများစုဖြစ်တော့ အလုပ်အရ အကောင်အထည်ဖော်ကြတဲ့အချိန်မှာ မှန်တာတွေရှိသလို မှားတာတွေလည်းရှိမှာပဲ။ တူတာတွေရှိသလို မတူတာတွေလည်းရှိတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ဒေါသတကြီး အော်ဟစ်ခဲ့ကြတယ်။ ညှိနှိုင်းလို့ရတာတွေရှိသလို ညှိနှိုင်းမရနိုင်ဘဲ ကွဲခဲ့ကြတာလည်းရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အချိန်အပိုင်းအခြားအရ တွက်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုကျော်ဆိုတဲ့ကာလဆိုတာ သာမန်လူတစ်ယောက်အတွက် သူ့ရဲ့ဘဝမှာ တစ်စုံတစ်ရာအပြောင်းအလဲဖြစ်နိုင်လောက်တဲ့ ကာလအတိုင်းအတာပါပဲလေ။ ခေတ်အဆက်ဆက်က နောင်တော်၊ အစ်မတော်၊ ကျောင်းသား၊

ကျောင်းသူတွေအပါအဝင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားကြီးတွေ အမည်ပေး
ပြီးခေါ်ခဲ့ကြသလို နရသိန်အကျဉ်းထောင်ဆိုတာဟာ ဘဝတက္ကသိုလ်ဆို
ရင် ကျွန်တော်တို့လည်း ကျွန်တော်တို့ရောက်ခဲ့ကြတဲ့ လက်နက်ကိုင်
တော်လှန်ရေးမြေက ကျွန်တော်တို့ အားလုံးရဲ့ ဘဝတက္ကသိုလ်ကြီးပဲ
ပေါ့။

ကျွန်တော်တို့ တောခိုကျောင်းသားအားလုံးတူတာ ရှိတယ်။ အဲဒါက
ကျွန်တော်တို့အားလုံး ပုံစံမျိုးစုံနဲ့ ပေးဆပ်ခဲ့ကြတယ်။ တချို့သူတွေ
လည်း ဆက်ပြီး ပေးဆပ်နေကြဆဲ။ ကျွန်တော်တို့ချစ်တဲ့ တိုင်းရင်းသား
ပေါင်းစုံလူထုနဲ့ အမိမြေရဲ့ အနာဂတ်အတွက် အဲဒီလိုပေးဆပ်ခဲ့ရတာ
တွေအတွက်လည်း ကျွန်တော်တို့အားလုံးက ကျေနပ်နေကြတာပါပဲ။
ခေတ်ကတွန်းပို့တယ် ပြောပြော၊ ဘာပြောပြော လူငယ်တို့ရဲ့ နုပျိုတဲ့
ဘဝအစိတ်အပိုင်းတွေကို စွန့်စားရတဲ့ခရီးကြမ်းနဲ့အတူ အချိန်ကာလ
ရှည်တစ်ခုအတွင်း ကျွန်တော်တို့ဖြတ်သန်းရင်း ထားရစ်ခဲ့ကြရတယ်။

*

(၂)
နိမိတ်

၁၉၈၃-၈၄ စာသင်နှစ်၊ ကျွန်တော် ဆယ်တန်းတစ်နှစ်ကျပြီးနောက် တစ်နှစ်စာမေးပွဲဖြေခါနီး အထက်တန်းပြဆရာမ လုပ်နေတဲ့ အမေ့ရဲ့ အစ်မကြီးက ကျွန်တော့်ဝမ်းကွဲညီဖြစ်တဲ့ သူ့ရဲ့သားနဲ့ အစိုးရစစ်စာမေးပွဲ ကြီးမစင် တစ်လလောက် သူတို့အိမ်မှာလာနေပြီး သူ့သားနဲ့စာအတူ ကျက်ဖို့ အကူအညီတောင်းတယ်။ ကျွန်တော်က အရင်နှစ်ကစာမေးပွဲ အမှတ်တွေ တောင်းကြည့်တော့ ဓာတု-ရူပ ဘာသာရပ်မှာ အမှတ်မပြည့် လို့ စာမေးပွဲကျတာဆိုတော့ ကျွန်တော်နောက်တစ်နှစ် အဲဒီဘာသာကို အရမ်းကိုကြိုးစားထားတယ်။ ကျွန်တော့်အဖိုးရဲ့ကောင်းမှုနဲ့ ဝိုင်းကျူရှင် ပါ ယူလိုက်သေးတယ်။ အဲဒီအချိန်က ရူပဗေဒသင်ခန်းစာတချို့ကို ကျောင်းသားချင်း ဆရာပြန်လုပ်လို့ရလောက်အောင် ကျွမ်းကျင်လာ တယ်။ ကျွန်တော် ဓာတု-ရူပ ဂုဏ်ထူးနဲ့ စာမေးပွဲအောင်တဲ့အချိန် ကျွန် တော့်ညီဝမ်းကွဲလည်း နှစ်ချင်းပေါက် အောင်တယ်။ ကျွန်တော့်အဒေါ်တို့ မိသားစုကကျေးဇူးတင်တဲ့အနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ အထက်အညာဘုရားဖူးခရီး မှာ ကျွန်တော့်ကိုစားရိတ်ခံပြီးခေါ်သွားကြတော့ လိုက်သွားဖြစ်တယ်။ စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေး၊ မုံရွာ၊ ပြင်ဦးလွင် ဒေသတွေကိုရောက်ခဲ့တယ်။ မန္တလေး မဟာမြတ်မုနိဘုရားကြီးရဲ့ မျက်နှာတော်ကို ဖူးမြော်ရင်း ထမင်းမေ့ ဟင်းမေ့တောင် ဖြစ်ရသေးတယ်။

အဲ... ခရီးစဉ်ရဲ့အစပိုင်း စစ်ကိုင်းဘက်က သူခိုးကြီးငတက်ပြား

တည်ထားခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ မရှိခဏစေတီရှေ့က ငှက်ပျောပွဲ၊ အုန်းပွဲနဲ့ထား
တဲ့ အသက်ဝင် နေတယ်လို့ ရွာနီးချုပ်စပ်က ယုံကြည်တဲ့ဆင်ရုပ်တုကြီး
နှစ်ခုထဲက တစ်ခုကလည်း စိတ်ဝင်စားစရာ။ သူတို့အပြောအရ ဓားပြ
အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က ရွာကို ဓားပြတိုက်မလို့လာတော့ အဲဒီဓားပြတွေကို ဆင်
တစ်ကောင်ကလိုက်နင်းပြီး အစွယ်နဲ့ထိုးပြီး သတ်ပစ်လိုက်တယ်တဲ့။
ရွာသားတွေက ဆင်သံလူသံတွေ ဆူညံနေလို့ ထွက်မကြည့်ရဲဘူး။
နောက်တစ်နေ့မနက်ကျမှ သွားကြည့်ကြတော့ လက်နက်ကိုင် လူတချို့
ဆင်နင်းခံရ၊ အစွယ်နဲ့အထိုးခံရပြီး သေကြေနေကြတာတွေ့ရတယ်တဲ့။
အဲဒီညာဘက်က ဆင်ရုပ်တုကြီးတစ်ခုရဲ့အစွယ်မှာလည်း သွေးတွေ
ပေကျနေတာ တွေ့ရတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ အဲဒီအချိန်ကတည်းက
ရွာနီးချုပ်စပ်က လူတွေက အဲဒီဆင်ကြီးကိုကန်တော့ပွဲပေးပြီး ယုံ
ယုံကြည်ကြည်ပသထားကြတယ်လို့ ပြောကြတယ်။

စစ်ကိုင်းကောင်းမှုတော်ဘုရားကိုရောက်တော့ ဘုရားဖူးပြီး လှည့်
ပတ်ကြည့်ကြရင်း ငါးကန်တစ်ခုဘေးကိုရောက်သွားကြတယ်။ ကန်
စောင်းမှာ အမေအိုကြီးတစ်ယောက်က ငါးစာရောင်းနေတယ်။ သူက
လာလာလာလာနဲ့ ခေါ်ရင် ငါးကြီးတွေက ရေထဲကနေ လှမ်းပစ်လိုက်တဲ့
အစာတွေကို ခုန်ဟပ်ကြတယ်။ အနားဝန်းကျင်က သင်ပုန်းပေါ်မှာ
ရေးထားတဲ့ ဒီရေကန်ရဲ့ထူးခြားချက်တွေကို စိတ်ဝင်စားသွားတယ်။
သိကြားမင်းရဲ့ နတ်ရေကန်ဆိုပဲ။ ကန်ပေါင် တစ်လျှောက်မှာ သစ်ပင်
တွေအုံ့ဆိုင်းနေပေမယ့် ကန်ရေဟာ အမှိုက်သရိုက် အမြဲကင်းနေတယ်
တဲ့။ နောက်ပြန်ခဲ့ပြီးကြည့်တော့... ဟုတ်တယ်။ ရေထဲမှာ သစ်ရွက်တစ်
ရွက်တောင်မရှိဘူး။ ကန်ရေရဲ့အရောင်ဟာ အမြဲတမ်းကြည်ပြီး စိမ်းနေ
တယ်တဲ့။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ကန်ရေဟာဆန်ဆေးရေလို နောက်ကျိနေ
မယ်ဆိုရင် တိုင်းပြည်အတွက်အတိတ်နိမိတ်မကောင်းဘူး။ မကြာခင်မှာ

ဖြစ်လာမယ့်နိမိတ်ဆိုးကို ပြတာတဲ့။ စစ်ပွဲတွေ၊ မင်းပြောင်းမင်းလွှဲတွေ၊ တိုင်းပြည် ပျက်တာတွေ ဖြစ်တတ်တယ်လို့ ဆိုထားတယ်။

ကျွန်တော်အမေအိုဆီကို ပြန်လျှောက်သွားပြီး သိကြားမင်းနတ် ရေကန်ရဲ့ ထူးခြားချက်တွေကိုမေးကြည့်ရင်း "အမေ ... အခု.. ရေကန် က ဆန်ဆေးရေလို နောက်ကျိနေတာဆိုတော့ နိမိတ်မကောင်းဘူးပေါ့၊ ဟုတ်လား" အမေအိုက ကျွန်တော့ မျက်နှာကို ကြောက်လန့်တကြား ပြန်မော့ကြည့်ရင်း တုန်တုန်ရီရီနဲ့ "သားလေးရယ်။ အမေတို့ ဂျပန်ခေတ် တုန်းက လေယာဉ်နဲ့ ဗုံးကြဲခံကြရတာတွေ တွေ့ရတယ်။ လူတွေ ဟိုမှာ ဒီမှာ အတုန်းအရုန်းသေနကြတာ... အနိဋ္ဌာရုံသက်သက်ပါပဲ။ မပြောပါ နဲ့တော့"တဲ့။ အမေအိုရဲ့ မျက်ဝန်းထဲက ပိုင်းလာတဲ့ မျက်ရည်စတွေက တစ်ဆင့် တစ်ချိန်က သူ့ကိုယ်တိုင်ခံစားရတာတွေကို ပြန်မြင်ယောင်ပြီး ခြောက်ခြားမှုတစ်စုံတစ်ရာက ကိုယ့်ကိုပါ ကူးစက်လာသလိုလို။ အမေ အိုရဲ့အနားကနေ ကျွန်တော် အတွေးတစ်ပိုင်းတစ်စနဲ့ ထွက်လာခဲ့တယ်။

*

(၃)

အပေါင်းအသင်းများ

ကျွန်တော်က မြို့ပေါ်မှာလူတိုင်းလိုလိုနဲ့ခင်မင်အောင်ပေါင်းတယ်။ ဆင်းရဲ ချမ်းသာအဆင့်အတန်းနဲ့ လူမျိုးဘာသာမရွေးပေါ့။ တရုန်းရုန်း လုပ်နေတာမျိုး မဟုတ်ပေမယ့် ကျွန်တော့်မှာမိတ်ဆွေပေါတယ်။ အဲဒီ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေထဲမှာ တစ်မြို့လုံးကရှောင်ရတဲ့ ရဲစခန်း မှာလူဆိုးစာရင်းဝင် လက်သံပြောင်တဲ့ သူငယ်ချင်းတွေလည်း ပါတယ်။ ထစ်ကနဲရှိ သူတို့က ချမယ်၊ ရိုက်မယ်ဆိုတာချည်းပဲ။

ပထမတစ်ယောက်က မျိုးအောင်တဲ့ သူ့ဆရာကလည်း လူဆိုး စာရင်းဝင်ထဲမှာ ရှိတယ်။ သူကခဏခဏ ရန်ဖြစ်လွန်းတော့ ကျွန်တော် ပေါင်းရတာခက်လာတယ်။ ကျွန်တော်က ရန်သူထက်မိတ်ဆွေများချင် တဲ့သူ။ နောက်ဆုံး ကျွန်တော့်အရင်းနှီးဆုံးလူတွေနဲ့ပါ ဒီကောင် ရန်ဖြစ် တယ်။ ကျွန်တော်လည်း အဲဒီအချိန်ကာလအထိ တပ်မတော်ရဲ့ သဘောထားမှန်တွေကို ကောင်းကောင်းနားလည်သဘောပေါက် သေးတာမဟုတ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်ကသူ့ကို မင်းကွာ... ဒီလောက် တောင်ချချင်ရင် လမ်းပေါ်မှာရန်ဖြစ်ပြီး အချုပ်ထဲကို ဝင်လိုက်ထွက် လိုက်လုပ်မနေနဲ့ မင်းကို ဘယ်သူမှလည်း လေးစားမှာမဟုတ်ဘူး၊ အဓိပ္ပာယ်လည်း မရှိဘူး။ တိုင်းပြည်ကာကွယ်ဖို့ စစ်တပ်ထဲဝင်လိုက်၊ အဲ ဒါပိုကောင်းသေးတယ်လို့ ပြောထည့်လိုက်တယ်။ သူတကယ်ပဲ စစ်သား စုဆောင်းရေးကနေတစ်ဆင့် စစ်တပ်ထဲဝင်သွားတယ်။ ပူပူနွေးနွေး ရှစ်

ဆယ့်ရှစ်အရေးတော်ပုံကြီး အနှိမ်နင်းခံရပြီးကာစအချိန်လေးမှာပဲ ဒီ ကောင်ပြန်ရောက်လာတယ်။ အိမ်ရှေ့မှာ စစ်ယူနီဖောင်းတကားကားနဲ့ လည်ပင်းမှာလည်း လည်ပတ်နီစည်းလို့။ ကျွန်တော်နဲ့အကြီးအကျယ် စကားများပြီး ပြန်သွားတာ အခုအထိပြန်မတွေ့ရတော့ဘူး။ "တွေ့လား သူ ... တပ်မတော်ရဲ့ သဘောထားမှန်တွေကို သဘောပေါက်သွားပြီ" ဆို တဲ့စကားက နောက်ပိုင်း ကျွန်တော်တို့ကြားမှာ လက်သုံးစကားဖြစ်လာ တယ်။ အဲ ... တကယ့် မြန်မာ့တပ်မတော်ထဲမှာတော့ အဲဒီပြက်လုံး လုပ်၊ မလုပ် မသိဘူး။ လုပ်လောက်မယ် ထင်တာဘဲ။

နောက်တစ်ယောက်က ကိုတင်ထွန်းတဲ့။ သူကလည်း မျိုးအောင်လို ပဲ။ ဒါပေမယ့် သူကတစ်မျိုး။ သူနဲ့ပေါင်းတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေက သူများ တွေကိုရန်စပြီးဖြစ်လိုက်တိုင်း သူကဝင်ပါရင်း ထိုးတာကြိတ်တာတွေ ဖြစ်တာ။ သူကျွန်တော့်အိမ်ကို ညနေစောင်းလောက်လာလာခေါ်တယ်။ "ယောက်ဖ... အရက်သွားသောက်ရ အောင်"တဲ့။ ကျွန်တော်တို့မြို့အစွန် က ရေခဲစိမ်ဆေးအရက်ဆိုင်မှာ သွားထိုင်တာ များတယ်။ အဲဒီလမ်းထိပ် မှာ ဗွတ်ဆလင် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ရောင်းတဲ့ ပဲသုပ်ကိုဝင်ပြီးဝယ် မယ်... အရက်ဆိုင်ထဲမှာ ဆေးစိမ်အရက်တစ်လုံးခွဲလောက် စကားတ ပြောပြောနဲ့ ချမယ်။ အဲဒါဆို ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ရေချိန်ကိုက်ပြီ။ ကျွန်တော်တို့မြို့က လမ်းကျယ်တွေပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ထဲ ပုခုံးဖက်ပြီး လမ်းရဲ့ဟိုဘက်ရောက်သွားလိုက်၊ ဒီဘက်ကို ယိုင်ထိုးယိုင် ထိုးပြန်ရောက်လာလိုက်နဲ့ လမ်းပြည့်နေအောင်လျှောက်ပြီး အရက်ဆိုင် ကနေ အိမ်ကိုပြန်ကြတယ်။ လမ်းရောက်တော့ သူက သူ့ဝသီအတိုင်း "မိုက်တဲ့ကောင်ထွက်ခဲ့" ဆိုပြီး စိန်ခေါ်ပါလေရော။ ကျွန်တော်သူ့ကို အသာမျက်စိစောင်းပြီးကြည့်လိုက်တယ်။ နည်းနည်းတော့မှန်နေပြီ... အနားဝန်းကျင်က ရပ်ကွက်သားတွေနဲ့ ဆိုက္ကားဂိတ်တစ်ခုက ဆိုက္ကား

ဆရာတွေလည်း နည်းနည်းတော့လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်သွားကြတာ သတိထားမိတယ်။ မဖြစ်တော့ဘူး။ အဲဒီတော့ကျွန်တော်ကလည်း နောက်ကနေ အားကျမခံ "ကျန်တဲ့ကောင်နဲ့ ငါနဲ့ချမယ်"လို့ ဝင်အော်လိုက်တယ်။

သူက တုံ့ကနဲဖြစ်သွားပြီး ကျွန်တော့ကိုလိုက်ကြည့်နေတော့ ကျွန်တော်က မသိချင်ယောင်ဆောင်နေတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ သူက "ဟိတ်ကောင်... ဆယ်နှစ်အောက်ကွာ၊ တုတ်ဓားမပါ။ မိုက်ရင်ထွက်ခဲ့" တဲ့။ အဲဒီတော့မှ ရပ်ကွက် သားတွေလည်း ဟဲဟဲဟဲဟဲနဲ့ ဒေါသတွေ လျော့ကျသွားပြီး ကျွန်တော်တို့နဲ့ အဆင်ပြေသွားတယ်။ သူကျွန်တော်နဲ့ အဲဒီလိုပျော်ပျော်နေရတာ သဘောကျလာတယ်။ နောက်ပိုင်း ကျွန်တော်တို့ တတွဲတွဲလောက်ကို ပေါင်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်အိမ်က ထွက်လာပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း ကျွန်တော့ညီ၊ ညီမတွေကို လူအတော်များများ ခပ်ဖယ်ဖယ်နေကြပေမယ့် သူကအမြဲလိုလို ကျွန်တော့သတင်း ဘာကြားသေးလဲဆိုပြီး လာမေးဖော်ရသေးတဲ့ လူနည်းစုထဲက တစ်ယောက်ပေါ့။

ကျွန်တော့အိမ်ရှေ့မှာ အသက် ၅၀ လောက်ရှိတဲ့ ကရင်ဦးလေးကြီး တစ်ယောက်ရှိတယ်။ သူက စကားနည်းသလို အေးအေးဆေးဆေး သမား။ သူ့အမေ အသက် ၈၀ နီးပါး အဖွားအိုကြီးကို လုပ်ကျွေးပြုစုနေတဲ့သူ။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် စစ်အာဏာမသိမ်းခင်လေးမှာဘဲ ကျွန်တော်အိမ်ရှေ့မှာ ထွက်ထိုင်နေတဲ့အချိန် သူရောက်လာတယ်။ ကျွန်တော့ကို သူ့မှာရှိတဲ့ အဆောင်ဖြစ်တဲ့ ဝက်မာန်စွယ်ကို အကာအကွယ်အနေနဲ့ဆောင်ထားဖို့ လက်ထဲကိုထိုးထည့်ပေးရင်း "ဦးသိတယ် ...တူလေးက တက်တက်ကြွကြွလုပ်နေတာဆိုတော့ ဒါကိုလိုမယ်။ ဦးကတော့ အသက်ကြီးပြီ။ ဒီလို အဆောင်တွေမလိုတော့ပါဘူး။ ယုံယုံကြည်ကြည်ဆောင် ထားပါ"လို့ ပြောတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ယုံတာ၊ မယုံတာအပထား၊ သူ့စေတနာကို

အသိအမှတ်ပြုတဲ့အနေနဲ့ လက်ခံယူရင်း ကျေးဇူးစကားပြောရတယ်။
တကယ်တော့ အဲဒီအဆောင်က တောတောင်မခိုရသေးဘူး ကျွန်တော့်ရဲ့
နမော်နမဲ့နိုင်မှုကြောင့် ပျောက်သွားခဲ့တာ။

ကျွန်တော့်အိမ်နီးချင်းတွေထဲမှာ ရပ်ကွက်ထဲကဘယ်သူနဲ့မှ မပေါင်း
ဘဲ ခပ်ကင်းကင်းနေတတ်တဲ့သူတွေဖြစ်တဲ့ အသက် ၆၀ ကျော်
အဖိုးကြီးတစ်ယောက်နဲ့ ဖာသီဖာသာနေတတ်တဲ့ အမေညွန့်ဆိုတဲ့
အဖွားကြီးတစ်ယောက်ရှိတယ်။ သူတို့ ကျွန်တော့်ကို ခင်ကြတယ်။ အိမ်
ရှေ့ကဖြတ်လျှောက်သွားတဲ့ ကျွန်တော့်ကို အမြဲလှမ်းခေါ်၊ ရေနွေးကြမ်း
နဲ့ စားစရာတစ်ခုခုကျွေးပြီး နိုင်ငံရေးအခြေအနေမေးတာ၊ စကားစမည်
ပြောတာတွေ လုပ်လေ့ရှိတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကျွန်တော့်အဖေက "နေစမ်း
ပါဦး၊ မြို့ထဲကလူမိုက်တွေ၊ ရပ်ကွက်ထဲက ဘယ်သူနဲ့မှမပေါင်းတဲ့ လူ
ထူးလူဆန်းတွေအားလုံးက မင်းကိုအတော်ချစ်ကြပါလား။ ငါ့များတော့
သူတို့က လမ်းမှာတွေ့တာတောင် မေးထူးခေါ်ပြော လုပ်ကြတာမဟုတ်
ဘူး။ ဖုတ်လေတဲ့ငါးပိ ရှိတယ်လို့တောင် ထင်ရဲ့လားမသိ။ ဟေ့ကောင် င
မြတ်။ မင်းက ဘယ်လိုလူစားမျိုးလဲ"လို့ မေးခဲ့ဖူးတာ။

*

(၄)

၈၈၈၈ အရေးတော်ပုံ

"ဟေ့ကောင် ကိုကို ထတော့လေ။ ရန်ကုန်မှာ ပစ်ကုန်ပြီတဲ့။ ကျောင်းသားတွေသေတယ်ကြားတယ်။ ဒီကောင်တွေကွာ။ မိုက်ရိုင်းလိုက်တာ..." ဆိုတဲ့ ကျွန်တော့်ညီရဲ့ဒေါသသံတုန်တုန်ရီရီကြားမှာ လန့်နိုးလာတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဟေ... ဟုတ်လားဆိုပြီး ခုတင်ပေါ်က ချက်ချင်းထထိုင်လိုက်တယ်။ ဒါက ဒုတိယနှစ် ကောလိပ်ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော့်ကိုယောင်ဝါးဝါးအနာဂတ် အိပ်မက်တွေထဲက ရိုးရိုးလေးလှုပ်နှိုးရုံတင်မဟုတ်ဘူး ဆွဲခါပြီးတော့ကို ရိုက် နိုးပစ်လိုက်တဲ့ ဇာတ်လမ်းအစ။ အဲဒါ ၁၉၈၈ ခုနှစ်။ တရားမျှတမှုကို တောင်းဆိုနေကြတဲ့ကျောင်းသားတွေနဲ့ လူထုလူတန်းစားပေါင်းစုံကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအာဏာ သိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း အဖြူခွဲခွဲရတာတွေ အကြိမ်ကြိမ်ရှိတယ်။ နှစ်တွေအတော် ခြားသွားပြီဖြစ်တဲ့ အဲဒီတရားမျှတမှုကိုလိုလားတဲ့ လှုပ်ရှားမှုသမိုင်းဆိုးတွေရဲ့နောက်ပိုင်း ကျွန်တော်တို့ခေတ်မှာ တစ်ကျော့ပြန်လာတဲ့ ပထမဆုံး ကျောင်းသားသွေးမြေကျမှု။ ရန်ကုန်နဲ့ဝေးတဲ့ နယ်မြို့ကလေးက ကျောင်းသားပေါက်စကျွန်တော်တောက်လျှောက်ပါသွားတော့တယ်။ ရန်ကုန်ကျောင်းတော်သားတွေရဲ့တိုက်ပွဲခေါ်သံကို နိုင်ငံတကာရေဒီယိုသတင်းတွေကနေ ကြားကြရတယ်။ တစ်နိုင်ငံလုံး မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ် ပါတီအစိုးရ (မဆလ) ကို ဆန္ဒပြကြပါတဲ့။ သဘောတူတယ်။ တစ်ပါတီ အစိုးရခေါင်းဆောင်က

အရှေ့တောင်အာရှဒေသထဲမှာ အချမ်းသာဆုံးစာရင်းထဲဝင် နေတဲ့အချိန် တိုင်းပြည်က ကမ္ဘာ့အဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံဖြစ်လာတယ်။ တစ်နိုင်ငံလုံး အထက်အောက်ခြစားမှုတွေကို တွေ့နေရတယ်။ မရှိဆင်းရဲသားတွေ ငတ်ပြီး စားစရာမရှိအောင် ဖြစ်လာတယ်။ ငွေစက္ကူတွေကိုလည်း ထုတ် ချင်သလိုထုတ်၊ ဖျက်ချင်သလိုဖျက်။ အလျော်ပြန်ပေးတာမျိုးလည်းမရှိ ဘူး။ ထန်းလျက်ကို မျိုးချန်ပြီး၊ ကျန်တာအကုန်စိုက်ခိုင်းတဲ့ စိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးလိုမျိုးနဲ့ စခန်းသွားနေကြရတဲ့ ဒီလူထုလည်း မွဲပြာကျရုံကလွဲပြီး ဘာမှဖြစ်လာစရာ မရှိတော့ဘူး။ ဒီစနစ်ဟာ အတုအယောင်စနစ်ဖြစ်နေ ပြီ။

ရန်ကုန်ကျောင်းသားထုရဲ့ တိုက်ပွဲခေါ်သံဖြစ်တဲ့ ရုစ်ရက်၊ ရုစ်လ၊ ရုစ် ဆယ့်ရှစ်နေ့မှာ ကိုယ့်မြို့နယ်နဲ့ကိုယ် လူထုဆန္ဒပြပွဲတွေဖြစ်အောင်လုပ် ကြရတယ်။ မနက်ပိုင်း အထက -၃ ကျောင်းရှေ့ စစ်တလား လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ရှေ့မှာ ကိုယ်နဲ့ဆွေမကင်းမျိုးမကင်း ညောင်ကျိုး သား ရန်ကုန်ကျောင်းသားကျော်ကျော် စားပွဲခုံပေါ်တက်ပြီး တရားဟော တယ်။ ကျောင်းသားတွေစုမိလာတာနဲ့ ရဲထောက်လှမ်းရေးက ကျော် ကျော်ကိုလိုက်ဖမ်းတော့ ရုန်းရင်းဆန်ခက်ဖြစ်ပြီး သူလွတ် သွားတယ်။ တကယ်တော့ ဟင်္သာတမှာ ၈၈၈၈ အရေးတော်ပုံကို စခဲ့တာ တိုးတက် တဲ့အမြင်ရှိတဲ့ လူငယ်ကျောင်းသား လေးငါးရစ်ယောက်လောက်ပါပဲ။ ညနေစောင်းမှာတစ်ခါ ဦးဘရဲ (ဦးပါရဲ) စေတီတော်မှာတစ်ခါ နိုင်ငံရေး တရားပွဲ စီစဉ်ပြီးလုပ်ကြတယ်။ တွက်ထားတဲ့အတိုင်း ဘုရားနဲ့ ကပ်ရက် က ဘကြီး ဘုန်းကြီးတွေရှိတဲ့ အတွင်းပတ္တမြားကျောင်းတိုက်က ဦးဇင်း တွေ၊ ကိုရင်တွေ ပါလာတယ်။ စထွက်တယ်.. ရေကာတာက မြို့ထဲကို လူ ၃၀ ကျော်လောက် စဆင်းတဲ့အချိန် နောက်က စာချဘုန်းကြီးတွေ လိုက်ရိုက်လို့ ကိုယ်တော်တွေ အတော်များများ ပြန်ပြေးကုန်ကြတယ်။

အင်အားက နည်းသွားပါတယ်ဆိုမှ လော်စပီကာနဲ့ကားတစ်စီးက ဆူပူမှု
တွေ ချက်ချင်းရပ်ဖို့နဲ့ ဆက်လုပ်ရင် ပြင်းထန်စွာ အရေးယူရပါမည်ဆို
လား နောက်ကရောက်လာပြီး လိုက်အော်နေတယ်။ မထူးတော့ဘူး...
ရေကာတာပေါ်က လက်ခုပ်လက်ဝါးတီးပြီး အားပေးနေကြတဲ့ သူတွေ
ကို "ခင်ဗျားတို့ လက်ခုပ်တီးအားပေးရုံနဲ့ မရဘူး။ ကျွန်တော်တို့က
ကျောင်းသားတွေပါ။ လူထုရဲ့သားသမီးတွေဗျ။ ကျွန်တော်တို့ မတရားမှု
ကို ဆန့်ကျင်နေကြပြီ။ အဲဒါနိုင်ငံအတွက်၊ ခင်ဗျားတို့ အားလုံးအတွက်။
ခင်ဗျားတို့ ကိုယ်တိုင် ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဒီအချိန်မှာ ပူးပေါင်းပြီး မပါဘူးဆို
ရင် ကျွန်တော်တို့ကို အစိုးရက ခင်ဗျားတို့ရှေ့မှာ အနိုင်ကျင့်သွားလိမ့်
မယ်။ ဒါကို ကြည့်ရက်သလား။ လာကြစမ်းပါ"ဆိုပြီး ကျွန်တော်
ကိုယ်တိုင် အတင်းတက်ဆွဲခေါ်တော့မှ လူတွေ ဝုန်းကနဲ အပေါ်ကနေ
ကျွန်တော်တို့ဆန္ဒပြနေတဲ့ ကျောင်းသားတွေဆီကိုလိမ့်ဆင်း လာတယ်။
လူအုပ်က ချက်ချင်းလိုလို ၅၀ ကျော်သွားတယ်။ လူထောင်နဲ့ ချီသွားတဲ့
အချိန် နောက်က လော်စပီကာသံလည်း ဘယ်ပျောက်သွားတယ်မသိ
ဘူး။ မကြားရတော့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ မြို့တစ်ပတ် ပတ်ပြီးတဲ့အချိန်
အရမ်းလည်းမှောင်နေပြီ လူအုပ်ကသောင်းချီနေတယ်။ ဆန္ဒပြ
စစ်ကြောင်းလည်း ၂ ကြောင်းခွဲထွက်သွားတယ်။

ဆန္ဒပြတဲ့လူပေါင်းစုံသွားတော့ အရင်က ရဲတွေနဲ့မကျေနပ်ချက်ရှိ
ထားကြတဲ့ သူတချို့က မြို့နယ်ရဲစခန်းရှေ့ရောက်တော့ ခဲတွေနဲ့ပေါက်၊
ဂျင်ကလိတွေနဲ့ ပစ်ဖြစ်ကုန်ပြီး ရဲကလည်းမိုးပေါ်ထောင်ပြီး သေနတ်
ဖောက် တားဆီးရတာတွေဖြစ် ကုန်တယ်။ ရုတ်တရက် လူတွေ ကဆင့်
ကလျားဖြစ်သွားပေမယ့် လူအုပ်ကွဲသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်နဲ့
ကျွန်တော့်ညီလည်း မိဘတွေစိတ်ပူနေတော့မယ်ဆိုပြီး သူငယ်ချင်းတွေ
ကိုပြောပြီး အိမ်ကိုပြန်ခဲ့ကြတယ်။ ဟင်္သာတတစ်မြို့လုံး တို့အရေးသံ

လွမ်းနေပြီလေ။

နောက်ရက်မှာ ပွဲတွေ၊ စတိတ်ရှိုးတွေလုပ်နေကျ လမ်းမတော် ရေကာတာထိပ်မှာ နိုင်ငံရေးတရားဟောပွဲအတွက် စင်ထိုးနေကြတော့ လမ်းထိပ်ကို စစ်တပ်တစ်တပ်ရောက်လာတယ်။ ခပ်ခြောက်ခြောက် စစ်ဗိုလ်က ယူနီဖောင်း အကော့သားနဲ့ ပစ္စတိုခါးချိတ်ပြီး ရိုင်ဖယ်ကိုင်ထားတဲ့ စစ်သားလေးငါးခြောက်ယောက်ကို အဲဒီစင်ကို ဖျက်ရင်ဖျက်၊ မဖျက်ရင် ဘယ်လိုလုပ်ပစ်မယ်၊ ညာလိုလုပ်ပစ်မယ်ပြောနေပေမယ့်။ စင်ဆောက်နေကြတဲ့နေရာမှာလူ ၃၀ ကျော်လောက်ရှိနေတော့ တကယ်မဝင်ရဲဘူး။ လမ်းထိပ်မှာပဲ ဟိုကြိမ်းဒီကြိမ်း ကြိမ်းပြီးတော့ ကော့လန် ကော့လန်နဲ့ ပြန်သွားတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ လူတွေက ခြောက်တိုင်းလည်း မကြောက်ကြတော့ဘူး။ တကယ်လည်း စမိသွားပြီလေ။

ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသ) မြို့နယ်ကိုယ်စားပြုကော်မတီဖွဲ့ကြပြီး ကျောင်းတွေမှာ သပိတ်စခန်းစကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်တာမို့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှာ ပါတယ်။ မတရားမှုတွေကိုမကြိုက်ကြတာချင်းတူလို့ စုစည်းပြီးတိုက်ကြတဲ့ နှလုံးရည်တိုက်ပွဲ။ နောက်ပိုင်းမှာ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မန်းဘခိုင်ရဲ့တူ၊ အရင်ဖဆပလ ခေတ်ဝန်ကြီး မန်းဘဆိုင်ရဲ့သားဖြစ်တဲ့ ဒေါက်တာမန်းမြင့်ဆိုင်ဦးဆောင်တဲ့ မြို့နယ်သပိတ်ကော်မတီပေါ်လာတယ်။

သပိတ်ကာလအတွင်းမှာ ကျွန်တော်က သပိတ်စခန်းမှာ ညအိပ်၊ ညနေ နေတာများတယ်။ အဲဒီအချိန်ကကျောင်းသူတွေတောင် ညအိပ် ညနေနေပြီး တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုးကို ထမင်းမေ့ဟင်းမေ့နဲ့ အားကြိုးမာန်တက် လုပ်ကြတာရှိတယ်။ တစ်ခါတလေ ညဘက်အခန်း

ကျယ်ကြီးတွေထဲမှာစုပြီး အိပ်ကြရတယ်။ ဖောက်ပြန်ဖို့ စဉ်းတောင်မ စဉ်းစားဘူး။ အဲဒီလိုပြဿနာမျိုးလည်း လုံးလုံးမရှိခဲ့သလောက်ပဲ။ အားလုံးက လူထုအတွက်၊ အများပြည်သူကောင်းစားရေးအတွက်၊ အရေးတော်ပုံအောင်နိုင်ရေးကိုပဲ စိတ်ထဲမှာနှစ်ပြီး လုပ်နေကြတာ။ ဒီ လောက်အထိ အင်နဲ့အားနဲ့လူညီတာမျိုး မြန်မာပြည်မှာ နောက်ထပ်မ တွေ့ရဖူးသေးဘူး။

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက သူ့ပါတီအထက်ပိုင်းကလူတွေပါဆွဲခေါ် တိုင်းပြည်ကို "သေနတ်ဆိုတာ မိုးပေါ်ထောင်မပစ်ဘူး။ ပစ်ရင်တည့်တ ည့်ပစ်တယ်။ နောက်နောင်ဆူဆူပူပူလုပ်မယ်ဆိုရင် သတိထားကြပေ တော့"လို့ ကြိမ်းမောင်း စိန်ခေါ်ရင်း ဆင်းသွားတယ်။ ဒေါက်တာမောင် မောင် သမ္မတ ဖြစ်လာတယ်။ တောက်လျှောက် အစိုးရက ရိုက်ပုတ်၊ ပစ်ခတ်နဲ့လုပ်လာပြီးမှ ဗြိတိသျှကျွန်းလေးနဲ့ အသံပြောင်း သွားတော့ နိုင်ငံအနှံ့လမ်းပေါ်ကဆန္ဒပြလူထုက မယုံတော့ဘူး။ ဘာတဲ့ "ပြည်သူလူထုကြီးက စိတ်မရှည်နိုင်ကြတော့ဘူး လား...။ ဆန္ဒတွေ လည်းမစောကြပါနဲ့။ အိမ်ထဲမှာကျန်ခဲ့ကြတဲ့ အိမ်ထောင်ရှင်မတွေရဲ့ ဆန္ဒတွေကိုလည်း သိပါရစေဦး.." ဘာညာနဲ့ ဒေါက်တာမောင်မောင်က မိန့်ခွန်းခြွေတော့ အိမ်ထောင်ရှင်မများသမဂ္ဂတွေသာမက အခြောက် တွေ နဲ့ ဖွဲ့ ထား တဲ့ အလှူဖန်တီးရှင်များသမဂ္ဂတွေအထိ လမ်းပေါ်ထွက် ဆန္ဒပြလိုက်ကြတာ ပွဲစည်သွားပါလေရော။ လူတွေအားလုံးက ၂၇ နှစ် လောက် ဒုက္ခပေးလာခဲ့တဲ့ မဆလ တစ်ပါတီစနစ် တော်ပါတော့လို့ ပြောနေကြတာမဟုတ်လား။ ဒီမိုကရေစီပေးပါတော့လို့လည်း တောင်း ဆိုနေကြပြီလေ။

အရင်က လမ်းပေါ်မှာလုံခြုံရေးချထားတဲ့ စစ်တပ်တွေပျောက်သွား တယ်။ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်တချို့နဲ့ ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းတွေပါ သပိတ်ထဲပါလာ

တယ်။ မပါလို့ဖြစ်မလား စစ်တပ်ကို ရုတ်တရက် ရပ်ပစ်လိုက်ပြီး လူထု
ထဲမှာ ရဲကိုပစ်ထားခဲ့တာ။ အကြမ်းဖက်မှုတွေ မဖြစ်ဖြစ်အောင် ထိုး
ကျွေးခဲ့တာလားလို့ နောက်ပိုင်းတွေးမိတယ်။

ရန်ကုန်မှာ လေတပ်က တပ်သားတွေတောင် သပိတ်ထဲပါလာကြဆို
ပဲ။ လူတွေက ကောင်းတဲ့လက္ခဏာ လို့ထင်ကြတယ်။ တို့ပြည်သူ
တပ်မတော်ကများ အစိုးရကိုအာဏာသိမ်းပြီး လူထုဘက်ရပ်လာမလား
ပေါ့။ နောက်ပိုင်း ထောင်တွေဖွင့်ပေးပြီး ခိုးဆိုးလုယက်ရာဇဝတ်သား
တွေကို လွှတ်ပေးလိုက်တယ်ဆိုတော့ လူထုကို အန္တရာယ်ပေးမယ့်သူ
တွေ ပိုလာတာပေါ့။

အဲဒီအထဲ လှည်းကိုးစီးလူကိုးလောင်းသတ်ခဲ့တဲ့ ကျော်ဆွေဆိုတဲ့
စိတ္တဇလူသတ်သမားပါ ပါသေးတယ်။ မြို့လူထုလည်းရှိတဲ့ တုတ်၊ ဓား
ဆွဲပြီး ကိုယ့်ရပ်ကွက်ကိုယ် လုံခြုံရေးလုပ်ကြရတော့တယ်။ ရရာ
လက်နက်ကိုင်ထားတဲ့လူတွေက လမ်းတွေပေါ်မှာ။ အထူးသဖြင့် ည
ဘက်ဆိုရင် အိမ်အပြင်က လမ်းပေါ်မှာ ဘယ်သူက ဘယ်သူမှန်းမသိ။
ရပ်ရွာလုံခြုံရေးကို ရပ်ကွက်အလိုက်စုဖွဲ့ တာဝန်ယူကြတယ်ဆိုပေမယ့်
သိပ်စနစ်တကျမဟုတ်သလို ရောရောထွေးထွေးနဲ့ဆိုတော့ လူတွေ
လည်း လုံခြုံမှုမရှိသလို ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

သတင်းတွေကလည်း ရှုပ်ထွေးနေတယ်။ ရန်ကုန်မှာ ဆန္ဒပြတဲ့လူ
တွေကိုတိုက်မယ့်ရေထဲမှာ အဆိပ်ခတ်သတ်ဖို့ လူတွေမိတယ်။ တချို့လူ
တွေကို ဒေါသထွက်နေတဲ့ ဆန္ဒပြတဲ့လူစုက ပိုင်းရိုက်သတ်တယ်၊ ခေါင်း
ဖြတ်တယ် ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။ ဒီကြားထဲ ဗမာ-မူဆလင် အဓိကရုဏ်း
တွေဘက်ကို အာရုံပြောင်းသွားအောင် အသံတွေလည်းထွက်နေတာရှိ
တယ်။ ကျွန်တော်တို့လူငယ်ကျောင်းသားတွေက လူထုထွေထွေပြားပြား

မဖြစ်ဖို့ အတတ်နိုင်ဆုံး အဓိကလှုပ်ရှားမှုကိုပဲ အာရုံထားလုပ်ဖို့ မျိုးစုံ ကြိုးစားစည်းရုံးရတယ်။

တစ်နေ့ သပိတ်အဖွဲ့ထဲက လမ်းမှာ သပိတ်မှောက်ဆန္ဒပြတဲ့လူတွေ ကို အဆိပ်ခပ်ဖို့ လုပ်နေတယ်ဆိုပြီး အသက် ၃၀ ကျော် အမျိုးသမီးနှစ် ယောက်ကို ကျွန်တော်တို့မြို့နယ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂကိုလာအပ်သွား တယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီးတွေကို စစ်ဆေးဖို့အဓိကတာဝန်ယူရတာက ကို သန်းနိုင်တို့၊ ကိုမြဇော်တို့ လုံခြုံရေးဌာနက။ သူတို့ကိုစစ်ဆေးနေတော့ အနားမှာသွားနားထောင်ကြည့်တယ်။ သူတို့ဘဝအကြောင်းတွေကို လျှောက်ပြောနေပြီး တစ်ယောက်ကတော့ မဆလ လူကြီးတစ်ယောက် က သူ့ကိုငွေပေးပြီးခိုင်းခဲ့တယ်လို့ပြောတယ်။ နောက်တစ်ခါပြောတော့ နောက်တစ်မျိုးဖြစ်ပြန်ရော။ ကျွန်တော်တို့လည်းမျက်စိတွေလည်ကုန် တယ်။ အမှန် အတိုင်းပြောရရင် သူတို့ကိုကြည့်ရတာ ပုံမှန်မဟုတ်ဘူး။ စိတ်မမှန်သလိုမျိုး ယောက်ယက်ခတ်ပြီး ပြောနေတာမျိုးတွေ။ ကြောက် လည်းကြောက်နေကြပုံရတယ်။ နောက်ဆုံး ကျွန်တော်က လုံခြုံရေးက သူငယ်ချင်းတွေကို တို့တတွေ ဘာဆက်လုပ်မှာလဲ။ သူတို့ကို ပြန် လွှတ်ပေးရင်ပေး၊ ဒါမှမဟုတ် သူတို့လုံခြုံရေးအတွက် စိတ်ချရမယ့်အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုခုကို အပ်ပေးရင်ကောင်းမယ်လို့ အကြံပေးခဲ့တယ်။ ဒီ ကြားထဲ သင်္ကန်းကို ဖြစ်သလိုရုံထားတဲ့ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက ဓားကိုင် ထားတဲ့ သပိတ်အဖွဲ့ဝင်နှစ်ယောက်သုံးယောက်နဲ့ "ဘယ်မလဲ အဲဒီ ကောင်မတွေ ငါတို့ သပိတ်အဖွဲ့ကိုအပ်"ဆိုပြီး လာတောင်းနေလို့ကြည့် လိုက်တော့ သူတို့က စစ်ဆေးမယ်ဆိုရင် အဲဒီအမျိုးသမီးတွေရဲ့ အသက် အန္တရာယ်ကိုမြင်ပြီး မပေးနိုင်ဘူးလို့ ခေါင်းမာမာနဲ့ ဝိုင်းငြင်းကြရသေး တယ်။ သူတို့ မကျေမနပ်နဲ့ ပြန်သွားကြတယ်။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဒေါက်တာမြင့်ဆိုင် ဦးဆောင်တဲ့ မြို့နယ်သပိတ်အဖွဲ့ကလို့ ပြောကြပေမ

ယ့် ဘာစာရွက်စာတမ်းမှ ပါတာလည်းမဟုတ်။ ဘာတွေမှန်းလည်း မသိဘူးလေ။ နောက်ပိုင်း အဲဒီအမျိုးသမီးနှစ်ယောက်စလုံးကို မြို့နယ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂက ရဲဌာနကို လွှဲအပ်ပေးပြီး အခြေအနေမေးစမ်းပြီး ပြန်လွှတ်သင့်ရင် ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်ဖို့ မှာလိုက်တယ်။ ဟုတ်တယ်လေ ကိုယ်တွေမှ နားမလည်ဘဲ။ သေလည်းသေချာတာ မဟုတ်ဘူး။

အာဏာသိမ်းမှုမလုပ်ခင် မြို့ခံတပ် ခလရ(၁၈) ကို တခြားတပ်တစ်ခုနဲ့ ချိန်းလိုက်တဲ့အချိန် သာရဝေါဘူတာကို ရောက်လာတဲ့ မြို့ခံခလရ(၁၈)က တပ်ပြန်နားတဲ့စစ်ကြောင်းကို မြို့စောင့်တပ်သစ်က ပေးမဝင်လို့ အချင်းချင်းပစ်မယ်၊ ခတ်မယ်ဆိုတာလိုလိုတွေလည်း ကောလာဟလလိုလို ကြားလိုက်ရသေးတယ်။ တကယ်ဟုတ်မဟုတ်တော့ မသိဘူး။

အဲဒီဟင်္သာတ ဗကသ လုံခြုံရေးဌာနက ကိုသန်းနိုင်တစ်ယောက် အိန္ဒိယ နယ်စပ်ဘက်က ABSDF အနောက်ဘက်ဒေသကို တောခိုသွားပြီး သူ့ရဲ့ဆိုးရွားတဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေအနေကြောင့် တောတွင်းစခန်းမှာ ကျဆုံးခဲ့တယ်လို့ သိရတယ်။ အနောက်ဘက်မှာတော့ သူ့ရပ်တည်ချက်နဲ့အနစ်နာခံမှုက မှတ်ကျောက်တစ်ခုအဖြစ် ကျန်ခဲ့တယ်။ သူနဲ့ အတူပါသွားတဲ့ ကိုအမ်းကူ(ခေါ်) ကိုဝင်းထွဋ်လည်းနယ်စပ်မှာ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကလူမှားပြီး ပစ်တာခံရတဲ့အတွက် ကိုသန်းနိုင်မတိုင်ခင် အစောကြီးကတည်းက ကျဆုံးခဲ့ရတယ်။ ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ကာလ အတူတဲ့ပြီး အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေး စလုပ်ခဲ့ကြတဲ့ရဲဘော်တွေဖြစ်လို့လည်း သူတို့ကိုလွှမ်းမိုးတယ်။

၁၉၈၈ စက်တင်ဘာ(၁၈) ရက်နေ့ညမှာ စစ်သားတွေက ရှေ့တန်းမှာ ရန်သူစခန်းကိုစီးနင်းမယ့်ပုံစံအတိုင်း မြို့ထဲကို ဝင်လာတယ်။ လမ်းမ

တွေမှာစစ် မျက်နှာဖွင့်ပြီး သူတို့အထက် အရာရှိတွေညွှန်ကြားထားတဲ့ အတိုင်း လမ်းပေါ်က အစိုးရဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြနေတဲ့လူအားလုံး ကွန်မြူနစ်တွေဘာညာနဲ့ တံဆိပ်မျိုးစုံတပ်ပြီး ရက်ရက်စက်စက်ပစ်ခတ် နှိမ်နင်းလိုက်တဲ့အထဲမှာ ကျွန်တော့်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ညီအစ်ကိုလိုဖြစ် နေကြတဲ့ သူငယ်ချင်းဂွမ်တီနဲ့ မောင်ခိုင်ဝင်းတို့အပါအဝင် မိတ်ဆွေ တချို့ ပွဲချင်းပြီးပစ်အသတ်ခံကြရတဲ့အထဲ ပါသွားတယ်။ အဲဒီညက မြို့ ပတ်ဝန်းကျင်ရွာတွေက ရွာသားတွေပါ မြို့လုံခြုံရေးကို ရရာလက်နက်နဲ့ ဝိုင်းပြီး ယူထားကြတာဆိုတော့ လူဘယ်နှစ်ယောက်သေတယ်ဆိုတာ အတိအကျမသိရဘူး။ တချို့ကလည်း တစ်ရာကျော်သေတယ်။ တချို့က လည်းလေးငါးခြောက်ဆယ်ကျော် သေတယ် စသည်ဖြင့်ပေါ့။ နယ် အလိုက် ၈၈၈၈ လှုပ်ရှားမှုမှာကျဆုံးခဲ့တဲ့ သူတွေကို စာရင်းပြန်ပြုစုနိုင် ရင်ကောင်းမယ်။ တစ်နိုင်ငံလုံးအနေအထားနဲ့လူထောင်နဲ့ချီ သေတယ် လို့လည်း ကြားရတယ်။ တိကျတဲ့ သမိုင်းမှတ်တမ်းရှိသင့်တယ်။

ကျွန်တော်ကတော့ အဲဒီညက ပထမနေရာယူထားတဲ့ ဦးအောင်မြတ် ကျော် ဘုရားတန်ဆောင်းထဲကရွှေ့ပြီး မြို့စွန့်ရွာတစ်ခုကို နေရာပြောင်း ယူတဲ့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်တွေနဲ့။ ကျွန်တော်တို့ကို ရွာသားတွေ က ကျောင်းသားတွေပေးဆပ်ရတာများနေပြီ။ ဒီတစ်ခါ ကျွန်တော်တို့ ရွာသားတွေအလှည့်၊ ဒီကောင်တွေလာရင် ကျွန်တော်တို့ တာဝန်ထားပါ ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့ကို အတင်းအကျပ် တဲတွေထဲမှာတံခါးပိတ်ပြီး ဖွက် ထားပေးလို့ ပစ်ခတ်နေတဲ့ သေနတ်သံ၊ လက်နက်ကြီးသံတွေကို စိတ် လှုပ်ရှားရင်း နားထောင်ရုံနေကြရတော့တယ်။ စိတ်ထဲမှာလည်း မ ကောင်းဘူး၊ အံတကြိတ်ကြိတ်နဲ့ပါ။ တကယ်တော့ အဲဒီအချိန်က ကျွန် တော့်လက်ထဲမှာ ဓားမြှောင်တို တစ်ချောင်းနဲ့၊ အပြင်ထုတ်ထားတဲ့ မီးစာကို မီးရှို့ပစ်ရတဲ့ လက်ဖြစ် မက်သနောဗုံး ၂လုံးပဲ ရှိတယ်။ မီးခြစ်

လည်း မရှိတော့ စစ်သားတွေတက်လာရင် လှမ်းပစ်ဖို့ ဘယ်သူ့ဆီ
မှာလိုက်ပြီး မီးညှိရမယ်ဆိုတာတောင် သိတာမဟုတ်ဘူး။

ဘေးကလူတွေမှာလည်း ဘာလက်နက်မှ မယ်မယ်ရရရှိတာမဟုတ်
လို့ အခြေအနေကိုစောင့်ကြည့်ပြီး ဘာဆက်လုပ်ရမယ်ဆိုတာ စဉ်းစား
တာအကောင်းဆုံးလို့ အားလုံးသဘောတူကြတယ်။ နောက်တစ်နေ့
မနက်မှာ ရာနဲ့ချီပြီးဖမ်းထားတဲ့ ဆန္ဒပြသမားတွေကို ရဲစခန်းရှေ့မှာ
အပေါ်အင်္ကျီတွေချွတ်၊ ကြိုးတုတ်ပြီး နေပူ လှမ်းထားတယ်လို့ ကြားရ
တယ်။ တစ်သက်လုံးတိုင်းပြည်ကို ကာကွယ်တဲ့ တပ်မတော်ဆိုပြီး
ရှေ့တန်းပြန်တွေကိုတောင် အောင်သပြေတွေနဲ့ကြိုဖို့ မညည်းမည။ မ
မောမပန်းလုပ်ကြတဲ့လူထုကို စစ်တပ်ကနိုင်ငံနေရာအနှံ့
ရက်ရက်စက်စက် ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်ပြနေကြပြီကော။ တပ်မတော်ရဲ့
ရပ်တည်မှုက ရှင်းသွားပြီ။ မျှော်နေကြတဲ့ ညောင်ရေအိုးလိုဖြစ်နေတဲ့ လူ
တွေအားလုံးရဲ့ လည်ပင်းတွေ ကျိုးကျသွားကြတယ်။ တချို့လည်း
တောက်တခေါက်ခေါက်နဲ့၊ တချို့လည်း မျက်ရည်လည်ရွဲ။

နောက်တစ်နေ့ စက်တင်ဘာ (၁၉) ရက်နေ့မှာ အေးအေးဆေးဆေး
သမား ကိုကျော်ကြီးဆိုတဲ့ အစ်ကိုကြီးက မောင်ခိုင်ဝင်း အသုဘလိုက်ပို့
ရင်း သပိတ်စခန်းဟောင်း အထက(၁) ကျောင်းရှေ့ကိုအရောက် လမ်းမ
ပေါ်က လူကြီးတစ်ယောက်က ဒီကလေးငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဘာဖြစ်လို့
သေသွားတာလဲဆိုတဲ့ အမေးကို ညက ခွေးကိုက်လို့ လို့ဖြေလိုက်တာကို
ကျောင်းသပိတ်စခန်းကို သိမ်းထားပြီး စောင့်နေတဲ့ စစ်သားတစ်
ယောက်ကကြားလို့ သူ့ကိုတေးမှတ်ထားတယ်။ ကိုကျော်ကြီး အသုဘက
အပြန် ကျောင်းရှေ့ရောက်ရောက်ချင်း အဲဒီစစ်သားက သေနတ်နဲ့ထွက်
ပြီး ထိုးပစ်ထည့်လိုက်တာ ဗိုက်ပွင့်ပြီးဆေးရုံရောက်ပါလေရော။
ကျွန်တော် ဆေးရုံကိုသွားကြည့်တော့ သူမသေဘူး။ ကျွန်တော်က "ကို

ကျော်ကြီး... ခင်ဗျားတော့ သူရဲကောင်းဖြစ်ပြီ"လို့ပြောတော့ တစ်ကိုယ်လုံးဖောယောင်နေတဲ့ သူက ကြိုးစားအားတင်းပြီး ပြုံးတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ကျွန်တော့ညီလေးလည်း နောက်ပိုင်း သူငယ်ချင်းတွေ၊ အမျိုးတွေရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့မြို့နဲ့နီးတဲ့ အင်္ဂပူဘက်ကရွာတွေမှာ ဟိုရွာဒီရွာရွှေ့ပြီးပုန်းနေခဲ့ကြရတယ်။ နောက်ပိုင်း သွားလေသူ အာဏာသိမ်းစစ် ကောင်စီခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးစောမောင်ရဲ့ ပါတီစုံစနစ်နဲ့ရွေးကောက်ပွဲကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်ကျင်းပပေးမယ်၊ လူထုဆန္ဒနဲ့အညီ ရွေးကောက်ပွဲနိုင်တဲ့ ပါတီကိုအာဏာလွှဲပေးပြီး စစ်တပ်ကစစ်ဘားတိုက်တွေကို ပြန်မယ်ဆိုတဲ့ကတိကို ရေဒီယို၊ တီဗီတွေက အထပ်ထပ်ကြားရတယ်။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံမှာ ရာဇဝတ်မှုတွေ ကျူးလွန်ထားတာမရှိတဲ့သူတွေကို အရေးယူမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ကြေညာတော့မှ ကျွန်တော်တို့ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် ကိုယ့်မြို့ကိုယ်ပြန်ခဲ့ကြတယ်။

ဆန္ဒပြတုန်းကလူထုနဲ့ပူးပေါင်းခဲ့တဲ့ ရဲအရာရှိနဲ့ ရဲတပ်သားတွေ ဆံပင်လေးကွက်ကြားရိတ်ပြီး နယ်အပြောင်းခံရတယ်လို့ သတင်းသုသုကြားလိုက်တယ်။ ဒေါက်တာမြင့်ဆိုင်၊ သူ့သပိတ်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ ကျွန်တော့သူငယ်ချင်း ရဲဘော်တချို့ တောခိုသွားကြတယ်။ တခြားသပိတ်ခေါင်းဆောင်တွေလည်း ပါသွားကြတယ်တဲ့။ အဲဒီတုန်းကတော့ ဘယ်ဘက်ကို တောခိုကြတယ်ဆိုတာ မသိဘူး။ နောက်မှ သူတို့အများစုက အိန္ဒိယနယ်စပ်ကိုရောက်သွားကြတာဖြစ်ပြီး တချို့တွေလည်း ထိုင်းနယ်စပ်ဘက်ကို တောခိုကြတယ်လို့ ကြားရတယ်။ နယ်စပ်ကို ခဏတဖြုတ်လောက်ထွက်သွားပြီး ပြန်ရောက်လာကြတဲ့လူတွေလည်း ရှိတယ်။

နောက်ပိုင်း ထိုင်းနယ်စပ်ကိုရောက်သွားတဲ့ကျောင်းသားတွေက မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး All

Burma Students' Democratic Front (ကျောင်းသားတပ်မတော်) ထောင်ကြတယ်တဲ့။ အဖွဲ့အစည်း ကို မြန်မာလို မ.က.ဒ.တလို အတိုကောက်ခေါ်ပြီး အင်္ဂလိပ်လိုတော့ ABSDF လို့ အတိုကောက်ခေါ်ကြတယ်။ သူတို့အကြောင်းကို ဘီဘီစီ (BBC)၊ ဗွီအိုအေ (VOA) လို အနောက်နိုင်ငံက မြန်မာပိုင်းရေဒီယိုတွေနားထောင်ရင်း နားစွင့်ရတယ်။ အဲ.. နောက်ပိုင်း နဝတခေတ်မှာ မြက်ခင်းသစ်ဆိုတဲ့စာစောင်တစ်ခု ထွက်လာတော့ ဓာတ်ပုံတွေတချို့ကိုပါတွေ့ရတယ်။ မဂ္ဂဇင်းက တောခိုကျောင်းသား တွေနဲ့အရင်ရှိနေနှင့်ပြီးသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မှီချိုး၊ မျှစ်ချိုးတိုက်ခိုက်ရေးထားတာဆိုပေမယ့် ကျွန်တော်တို့အားလုံး တောခိုကျောင်းသား တွေကို အားရတယ်။ မဂ္ဂဇင်းထဲကပုံလေးတွေကိုကြည့်ပြီး သူတို့ကိုလည်းအားကိုး မျှော်လင့်သလို၊ ကိုယ်တွေလည်း သူတို့လို မတရားမှုကို ဓားစာချင်း ရင်ဆိုင်ချင်ကြတယ်။

အဖွားက ကျွန်တော်တို့ပြေးရှောင်နေရတဲ့အချိန် ပုသိမ်က ကျောင်းသားလေးတစ်ယောက်ပြေးလာလို့ သူတို့အိမ်အပေါ်ထပ်မှာ ဖွက်ထားပေးခဲ့သေးတယ်လို့ လာပြောတယ်။ ကျွန်တော်က "မေမေကလည်းဗျာ ကျွန်တော်တို့ကို အာဏာပိုင်တွေကမတွေ့လို့ လာရှာရင်းသူ့ကိုတွေ့သွားရင် လက်ခံထားတဲ့ ဘာဘို့၊ မေမေတို့ပဲ ဒုက္ခရောက်မှာ"လို့ ဆူရတယ်။ ကျွန်တော်တို့က အဖွားကို မေမေလို့ပဲ ခေါ်တယ်။ အမေအရင်းကိုတော့ အမေလို့ခေါ်တာပေါ့။ အဖွားကတော့ "သနားစရာဟယ် ငါတို့ဖွက်မပေးထားရင်သူဘယ်မှာသွားနေမလဲ"လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြန်ပြောတယ်။ သပိတ်တွေစကတည်းက မမောနိုင်မပန်းနိုင် ထမင်းချက်ပြီး ထမင်းထုပ်တွေပို့ တာတို့လိုမျိုး တက်တက်ကြွကြွ အားပေးမှုတွေကို မြို့ခံတွေနဲ့ အတူအသက်ကြီးပြီဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော့်

အဖိုးအဖွားတို့အရွယ်တွေက လနဲ့ချီပြီး လုပ် ပေးခဲ့ကြတယ်။

၁၉၈၈ မှာဖြစ်တဲ့ အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးပါ တယ်လို့ပြောရမယ်။ ကျောင်းသားလူငယ် တွေစခဲ့တယ်ဆိုပေမယ့် လူထုတိုက်ပွဲပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမှာ ဘယ်သူကမှားတာလဲ။ အစိုးရဆိုတဲ့ လူတွေက မှားသလား၊ လူထုကြီးကပဲ မှားခဲ့တာလား။

★